

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9-10 **ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ДІЄСЛОВА**

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Власне-дієслівна словозмінно-словотвірна категорія виду. Парновидові дієслова, творення видових пар. Одновидові та двовидові дієслова.

2. Власне-дієслівна словозмінна категорія часу. Власне-теперішній і невласне-теперішній час. Минулий час, його значення (перфектне й аористичне) та форми. Майбутній час. Форми майбутнього часу.

3. Власне-дієслівна словозмінна категорія способу. Умовний, наказовий, бажальний та спонукальний способи дієслів.

4. Невласне-дієслівні категорії особи, числа і роду, їхня зумовленість відповідними категоріями іменника в позиції підмета.

5. Морфолого-словотвірно-синтаксичні категорії стану та перехідності / неперехідності.

ТЕРМІНИ

граматична категорія, словозмінна категорія, категорія виду, парновидові дієслова, одновидові дієслова, двовидові дієслова, видова пара, категорія часу, власне-теперішній час, невласне-теперішній час, теперішній актуальний час, теперішній розширений час, теперішній постійний час, минулий час, давноминулий час, майбутній час, проста форма майбутнього часу, складна форма майбутнього часу, складена форма майбутнього часу, категорія способу, умовний спосіб, наказовий спосіб, бажальний спосіб, спонукальний спосіб, категорія особи, категорія числа, категорія роду, категорія стану, перехідні дієслова, неперехідні дієслова

МАГІСТРАНТ ПОВИНЕН ЗНАТИ

- суть поняття “граматична категорія”;
- словозмінні і класифікаційні елементи в категорії виду;
- способи творення видових пар;
- значення теперішнього актуального, теперішнього розширеного і теперішнього постійного часу;
- значення минулого і давноминулого часу;
- форми майбутнього часу;
- значення і форми умовного, наказового, бажального і спонукального способів;
- специфіку категорій роду, числа, особи в дієсловах

МАГІСТРАНТ МАЄ ВМІТИ

- розрізняти словозмінні і класифікаційні категорії;
- розрізняти послідовно корелятивні, непослідовно корелятивні і некорелятивні категорії;

- розрізняти власне- і невласне-дієслівні категорії;
- визначати семантико-граматичний і формально-граматичний змісти в категорії виду;
- визначати та творити видові пари дієслів;
- розрізняти значення теперішнього часу;
- розрізняти форми майбутнього часу;
- розрізняти способові форми дієслів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія : [підручник]. Київ : Либідь, 1993. С. 10–329.
2. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматика укр. мови / За ред. І. Вихованця. Київ: Унів. вид-во “Пульсари”, 2004. С. 44–50, 121-129, 146-157, 217-220, 298-302.
3. Українська мова. Енциклопедія / Редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. Київ: Українська енциклопедія, 2000. С. 144–146, 201, 723.

Додаткова

1. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ: Наук. думка, 1988. С. 14-23.